

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica ishaja vsak petek na celi polji, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četertletu 1 gld. 80 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold.; ako sadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVII.

V Ljubljani 27. grudna 1872.

List 52.

Sirota pri jasliah.

Jezusček, preserčno mili!
K Tebi revca pribežim,
Zapuščena v hudi sili
Tu pri jasliah medlim.

Nihče zdaj ne ljubi mene,
Z mamu sem zgubila vse;
Vsak od hiše me požene,
Vsaki vrata mi zaprè.

Mraz pritiska, — oblačil'ca
Moja vsa so zglojena,
Ali nihče meni kril'ca,
Nihče sukujice ne dá. —

Nisi našlo prenočišča,
Te preganjal je Herod:
Nimam tudi jaz ležišča,
Se me branijo povsod.

Smili vboge se sirote,
Jokajoče pred Teboj,
Ki s ljubezni in dobrote
Nam rodil si se nocej.

Rada v šolo bi hodila,
Ljubi Jezusček, al glej,
Da bi bukvice kupila,
Nimam drage mame zdaj.

Čeveljeji so že dognani,
Zébe — zébe me hudó,
Grude, léd nožico raní,
Glad terpinči me strašno.

Si imelo dobro Mamu,
Djala Te na slamico;
Mojo pa so djali v jamo —
In sercé dobrotno s njo.

Vedi, ljubi Ješček mali,
Izveličar vsih ljudi,
Kar so mamu zakopali,
Meni slabo se godí.

Kdor le hoče, ta me suje,
Pomagati si ne vem;
Kdor le če, me zaničuje, —
Še potóžiti ne smem.

Božje Dete, ki rodilo
Si se v štalici to noć,
Mraz in revšino čutilo,
Bodi meni Ti pomoč!

O moj Jezusček, trepeče
Sirotica upa, glej:
Se solzic oko leskeče,
Ne zapusti me sedej!

Ako Tebi všeč bi bilo,
Pridem k dobrim naj ljudém;
Če pa zvoliš, v gomilo
Za preljubo mamu grem.

Nič ne straši me truhnoba,
Dete milo in slačko!
Vem da duša unstran groba
Pela z mamu Tebi bo.

Radoslav.

Iz Amerike.

(Pisma naših mladih rojakov.)

V št. Ludoviku 23/3 1872.

Predragi dragi!

Zdaj se vendar enkrat moram spet pripraviti, malo pisemce Vam napisati, da bote saj vedili, da sem še živ. — Velikonočne počitnice so se danes pričele, kajti danes je ravno „cvetna sabota“, tisti dan, o katerem si Ti, dragi France, prišel po-me v Ljubljano. Zdaj, se vé, bi me ne najdel več v Ljubljani, a za „odškodovanje“, kakor ste včasih rekli, ko so Vam „gmajno“ merili, za odškodovanje naj Tebi in vsem dragim sorodnikom pošljem to-le pisemce. Morebiti bote vprašali, kaj mi je, da Vas pustim tako dolgo čakati; ali nič se ne bojte — vse je še kot je bilo. Pozabil Vas še nisem in Vas tudi ne smem pozabiti, ker ste mi ves čas, ko sem bil pri Vas, toliko dobrega skazovali in tudi vem, da se me še zdaj spominjate v molitvi, in tudi v resnici zdaj le tega od Vas potrebujem. Časi, kaj ne France, Mina, Lorenc itd., kaj ne časi sem Vas bolj nadlegal, pri vsaki priložnosti sem se k Vam priplazil, in Vi ste koj vedili, kašno vreme da je — in ste mi kaj potisnili v roko — o Bog Vam vse stotero poverni! V resnici, koliko dobrega ste mi storili, kolikrat ste me razveselili, kolikrat ste mi pritekli na pomoč, ko se nisem mogel več ganiti! O Vi ste mi veliko pomagali, da sem

dosegel srečo, ki jo zdaj uživam. Se ve da, Vi ste želeli imeti enega duhovnika v svoji žlahti, med seboj pri sebi — a nebeški Oče je to drugač obrnil. Vi imate duhovnikov, se vé da ne preveč, pa vendar veliko — v Ameriki pa — o koliko dušic, ki so tudi s kervjo Kristusovo odrešene, zdihuje po duhovnu — in kolikrat zastoj! — Leta in leta ne vidijo duhovna — in koliko jih je, ki ga celo življenje ne pričakajo! — Predragi, mislite si, ko bi Vi leta in leta ne mogli iti k spovedi — in bi morali potlej v takem stanu umreti! Koliko je tukaj takih! Še ni davno, kar so k eni naših cerkev pripeljali merliča z oddaljenega kraja, ne da bi bil pred kdo kdaj slišal od njega, ko je bil bolan, nič nismo vedili koj, od kot da so ga pripeljali. Tudi še ni davno kar je bil eden naših patrov poklican k bolniku 50 milj, to je, okoli 17 ur daleč, pomislite — 17 ur daleč — in ker je bilo to ravno v petek in ker do nedelje ni mogel priti nazaj, bi zavoljo tega cela njegova fara ne bila mogla imeti v nedeljo maše, ko bi g. opat ne bili hitro enega naših profesorjev tje poslali. Drug pater je tudi pred kratkim še pred šestimi zvečer šel od doma — in je še le zjutraj ob štirih prišel do bolnika! — Pomislite, kakšna tolažba to mora biti za bolnika, če pri takih težavah še najde na smertni postelji gospoda, da mu polajša britko pot v večnost! — Spomnite se še, kar sem Vam pisal, kako so tudi moja mati oklenili se mašnikove roke, ktera jim je na smertni postelji pole-

žila na jezik Tistega, ki je vir vsega življenja, Jezusa Kristusa, Sinu Božjega. Zgovoriti niso mogli, kar so takrat občutili — jest tudi ne morem popisati, ali pozabil nikdar ne bom, kaj da ina mašnik v rokah, kakšno nebesko oblast, kakšno angel-ko opravilo. — Pa to so le nekteri zgledi iz naše bližnje okolice in ktere sem že sam doživel; toda tukaj pri nas je še dobro, okoli kloštra so ljudje še brez skerbi za duhovna; ali v drugih krajih — o — kakšne daljave, kjer ni na sto in sto milj nobenega duhovna; spet na drugih krajih še živé ajdje, nejevérni Indijani, ali pa krivoverci, ki bi se jih gotovo veliko spreobrnili, ko bi jim kdo oznanoval božjo besedo. —

Lejte — to se pravi pomanjkanje duhovnov — in če to pomislite, gotovo ne bote žalostni, da je Bog ta dar od Vas tirjal — ampak še hvalili ga bote kakor ga tudi jest hvalim, da me je vrednega spoznal, da me je poklical in pripeljal sem, kjer tako manjka duhovnov in kjer en duhoven toliko dobrega lahko stori, toliko duš lahko reši in tako sebi in tistim, ki so mu za Bogom k temu pomagali, zasluži veliko gnad, da toliko lože delajo za svoje lastno zveličanje in da smejo pričakovati, da bo Bog tudi njim dal srečno zadnjo uro in milostljivo sodbo. — Zatoraj se veselimo, da nas je mili Bog ločil — veselite se Vi — da me imate v Ameriki — in jest se vedno že tako veselim, da sem v Ameriki. V sedmih mescih, če je Božja volja, bom stal pred altarjem — pomislite — ameriški misijonar — o to je neizrečena gnada božja! — V pretečenih počitnicah je bil, kakor ste brali v „Danici“, pater Veninger pri nas — tisti mož — ki je mene, ko sem bil še na Kranjskem, naj bolj vnmal za Ameriko. O ko bi bili vi tega moža vidili, kako gori za sveto vero, — potlej bi vedili, kako srečen je ameriški misijonar! 23 let že hodi od enega kraja do drugega, kot nekdanj Kristus po judovski deželi. Koliko duš je že rešil, in vendar še zmiraj hrepeni po drugih. Te vse bojo enkrat zanj prosile, ko bo stal pred sodnikom, in gotovo, Bog usmiljenja bo tudi njemu skazal milost, ker je toliko storil za zveličanje svojega bližnjega. — — —

Predragi sorodniki, prijatli in znanci, iz silne daljave se večkrat spominjam na Vas, kako ste me ljubili, kako smo se časi skupaj radovali in veselili; pa vselej se mi to tako zdi, kot sanje, ki so minule. Tu se ravno spominjam, kar se mi je enkrat še doma sanjalo. Gle dal sem skozi okno in ravno pred hišo vidil prav lepega tiča, kósa, ki ga bi bil prav rad spravil v hišo; berž sem letel ven, in kako sem bil vesel: kos je bil tako krotek, da se me kar nič ni bal in je skakljal okoli mene. Okno sem mu odperl, da naj bi bil v hišo sferčal, in ker mu vendar to ni v glavo šinilo, hotel sem ga prijeti in v hišo nesti; ali v tem trenutku — se zbudim — o kosu ni duha ne sluha — okoli mene pa črna noč! — To so sanje — in vendar ali morebiti ni naše življenje večkrat takim sanjam podobno? To se človek veseli in veseli — na enkrat hoče kosa zgrabiti — in vse zgine! Danes se veseliš — jutri bo ta dan veselja preteklo — in zginil za vselej. — Tako časi premišlujem, sprehajaje se po naših gozdih, ker naš klošter je prav v sredi gozda, tako nekako kot Mlinarjeva hiša pri Vas. Časi po letu se tudi mirno vozim po jezeru, ki je skor tako veliko kot Bleško. Tako mi pride na misel domovina, ljubi rojstni kraj, moji dragi sorodniki, prijatli in znanci, moje nekdanje življenje in zdaj moj poklic: pa mi vsplameni serce za sveto naloge, k kateri me je Bog poklical. Kako mi je časi bilo serce, ko sem se zvečer po polju doma sprehajal in premišljeval Božja dela v njihovi lepoti, in mir, ki se je slival na zemljo, čim bolj so se zvezde prikazovale. O kako sladki občutki so mi takrat budili serce. Vse

je minulo, ko sanje — a novo veselje me poživlja v daljnih ravninah minnesotanskih. Če sedim mirno v čolnici, ki se lahko ziblje po vodi — in se oziram na tihi samostan — svojo novo rojstno hišo, o kakšno veselje! Časi ko sem bil doma, sem si tiho kamrico prisvojil, kjer sem razlival čutila v glasno petje; pri Vas France, spet je bil tihi „štibelček“ kjer si me gotovo najdel, če si me iskal, in če sem se kdaj zaletel v posvetni šum, z veseljem sem se spet odtegnil v tiho sobico — tu sem vžival srečne ure — o najsrečnejše urice takratnega življenja — oddaljen od posvetnega šuma; in zdaj — je cela hiša — celi samostan — moja nova domovina — taka tiha sobica, mirna samota. — O kako srečen sem! Če sem v sobici, je mirno; če sem zunaj, znajdem se zopet v tistem miru v naročju krasne natóre, ki mi povzdiguje duha gori k Njemu, ki je to vse vsvaril. — In kar je še naj več — v ti mirni samoti pač reči smem, v ti sveti samoti kraljuje nad nami Bog sam v presvetem Rešujem telesu. Pod tisto streho stanuje, kot mi, Jezus Kristus, naš ljubezujivi prijatelj. Oh v tihi kapelici — kako veselje! In še nekaj posebnega: tisti mi, ki smo se časi že vkup veselili v posvetnih veseljah, zbrani smo zdaj tukaj v samoti — pred Bogom — pred tabernakelnom. Marsikrat sem že mislil, če sem ravno z Vincencem ali Barteljem v kapeli, kako je vendar Bog nas čudno vodil! Vsi smo bili časi bolj ali manj „posvetni“, kakor so nas skerbne matere svarile, in nekteri so še celo mislili in morebiti po pravici, da ta ali uni izmed nas je bil preveč posveten; in zdaj — kje so zdaj nekteri naših nekdanjih tovaršev — — mi pa smo tukaj v tako varnem zavetju. Posebno me časi veseli, če vidim v kapeli premišljevalec klečeča pred Najsvetejšim — o tako društvo — to je v resnici prava sreča! — Ne vidim sicer v serce — a časi vendar mislim: una dva sta bolja, kot ti! — in treba je spet novega sklepa, da ne zastanem. —

Tako tedaj imamo tudi tukaj še prav zveste prijatle. — Zraven teh pa inam še drugih bratov več, ki so tako pobožni in prijazni, da si boljših želeli ne morem in zraven še tako dobrega očeta, g. opata. Res veselo je samostansko življenje. — A to veselje je vse drugač, kot ga nam svet ponuja. Posvetno veselje je le sladak strup, duhovno življenje pa poživlja duha, da se čedalje bolj vzdiguje proti nebesom, tje gori, kjer biva vir večnega veselja. —

Tako premišlujem, če se mi vrivajo misli na prejšnje življenje, in tako, kakor pravimo, „z lahko mujo“ ponavljam dar, kterege sem Gospodu storil, ko sem se ločil od Vas in zapustil vse, kar mi je bilo ljubega in dragega v domovini. —

Posvetno vse mine hitro, kot dim nad streho; Vas bom pa enkrat spet vidil, če ne na tem svetu, pa toliko bolj na unem, da bi le tam bili na vekomaj zedinjeni v večnem veselji; in to smemo upati, če smo vedno vdani v voljo Božjo. — To, se vé, je časi precej težko, zato pa molimo eden za drugega, in uslišani bomo gotovo. —

Novoga Vam nimam nič posebnega pisati, sej je Vam tako pred kratkim pisal Vincenc. — Lansko leto na sv. Petra in Pavla dan je bila posvečena tista cerkev v Št. Jožefu, ktero je Vincenc poslal fotografirano, ko sem bil še jest domá. Vincenc je sam iz obrisov jo zrisal in potlej so dali podobo fotografirati. Ko sem jest prišel sem, sem mislil najti že cerkev, pa sem našel le zid kaka dva sežnja visok, in potlej se je še tako počasi sukalo, da je bila lani toliko dodelana, da so jo mogli blagosloviti; pa je še čisto prazna: razun majhinega oltarja še ni nobenega kinča v nji. Zidana je enako Kranjski farni, a stebri (falarji) in obo-

ki so vsi leseni, kakor je tukaj sploh edino navadno, in krito je sploh s škodlami; opokaste strehe tukaj še nisem vidil. Pri posvečevanju, se vé, da smo bili tudi mi vsi zraven, in g. opat so imeli vpricho škofa slovesno mašo. Pevci so prišli ta dan z bando vred iz Št. Klavdija v Št. Jožef in godci so popoldne še pod škofovim oknom nektere zagodli za poslovljenje. Več bližnjih je prišlo ta dan s procesijo v Št. Jožef, in ne morem popisati, kako lepo je bilo, ko so se vrata odperla in z muziko, najprej razna društva z lepimi zastavnicami in potlej še drugo ljudstvo stopalo v procesiji v novoposvečeno katoliško cerkev, na mestu, kjer so pred 15 leti 3 kočice stale! — Kot zmagajoča armada v premagano mesto, tako so hiteli srečni farmani v svoje novo, ravno kar Bogu pridobljeno, Bogu posvečeno mesto, v svojo novo cerkev. Nehoté sem preišljeval moč in krepost tiste Cerkve, ki je zidana na skalo, in ktere peklenške vrata ne bojo premagale. Kako je preganjana ta sv. cerkev že 18 sto lét — in vender še stoji nepremagana, še celo zmiraj ona premaguje svoje sovražnike in se razširja čedalje bolj po celmsvetu. Kako ravno dandanes zatirajo to Božjo cerkev in njen sveti nauk, z zemlje jo hočejo spraviti; pa ne pomislijo da je zidana na skali, nad katero si bojo vsi njeni preganjavci glave razbili. Njeni sovražniki mislijo, da je že oslabela; cerkev pa se tako lepo razširja, postavim ravno tukaj v Ameriki. Pred malo časom so bili tukaj še silni divji gozdi; zdaj je toliko sveta obdelanega, in visoko v zraku lesketá križ v znamenje cerkvene zmage. Ravno danes sem tudi bral, da se je bolj na jugu v državi Karolini naenkrat spreobrnilo ljudi za eno celo faro, ki tudi že svojo cerkev zidajo, ki so bili pred čisto vsi drugoverci. V drugem kraju pa se jih je tudi ravno v tisti državi spreobrnilo tudi za celo faro, kjer je bila pred ena sama oseba naše vere.

Tako se dandanes razširja sv. cerkev. Pa tudi ni čuda. Z neizrečenim zaupanjem vsi katoličanje od sv. Očeta, našega ljubega Pija IX, do neznatnega kmetiča — vse — vse moli za sveto cerkev, za zmago sv. cerkve: in tako molitev je Bog še vselej uslišal. V nekterih krajih so se ljudje pregrešili, zato jim je Bog poslal šibo, da se preganja sv. vera in se bo še dalje preganjala, dokler se ne poboljšajo; a če tudi tukaj ne pomaga, dokler se serca ne spreobernejo, zaveržena gotovo ni — Bog jo sprejme, usliši in cerkvi podeli zmago na drugem mestu, v drugem kraju, ki je bolj vreden sv. vere, kot tisti izdajci, ki svojo lastno cerkev, svojo lastno mater preganjajo, ali pa živé kakor ajdje in krivoverci. Ne — ne — noben Očenaš, nobena Češena Marija — nobena še tako mala molitvica za sv. cerkev ni zgubljena, o dragi moji! Le pridno molimo za našo sv. cerkev, morebiti je zdaj preganjana tudi zavoljo naših grehov. —

O deržimo se zvesto te sv. cerkve, raji življenje dati in kri preliti do zadnje kapljice, kot zapustiti sv. cerkev, ali pozabiti na njene svete nauke! V naši sveti veri hočemo pošteno živeti, v naši sv. veri umreti — to je vedno naš terdni sklep, to je naša čast, čeravno ves svet nas zaničuje. — Pred 18 sto leti je stal en križ na gori Kalvariji, na katerem je Kristus opravil naj svetejši in naj draži dar, samega sebe — nebeškemu Očetu za spravo za naše grehe — tako sem mislil pri prvi maši, ki se je brala v novoposvečeni cerkvi na novoposvečenem altarju: pred 18 sto leti en sam altar — križ na gori Kalvariji, in danes — koliko altarjev po vesoljnem svetu — in tukaj v Ameriki, v Minesoti v št. Jožefu — spet en altar več, na katerem se daruje ravno tisti Kristus, kakor nekda na Kalvariji na križu — o prečudna, nezapopadljiva moč sv. križa, o veličastna zmaga naše sv. cerkve, kdo se ne bo za srečnega

štel, da je poklican v to cerkev, kdo ne bo vsega storil, kar le more storiti za razširjenje te sv. cerkve? — O predragi, z veseljem sem tu spet svoje vse, če tudi slabe moči položil na novi altar, naj jih tukaj povzije plamen sv. gorečnosti za slavo našega Boga in za zmago njegove sv. častite cerkve. (Dalje nasl.)

Meminsse jurat.

Z Velésovega. — V današnjih časih piškave svoje bode, grizeve enakosti in hinavskega bratinstva, v časih laži, krivice in zmedij, v časih nove nejevernosti so se pri mrozih zgubili vsi pojmi prava, spodobnosti in spoštovanja, in reči, kdaj svete in visoko cenjene, se devajo zdaj očitno v zasmeh in zaničevanje. Po časnikih in kerčmah, v mestnih družbah in med posvetno-izobraženimi osebami se mora človek čuditi spačenemu, nejevernemu, zapeljivemu in zapeljanemu človeštvu. Veliko sadu, ter spačenosti bi se dalo naštet, pa je zoperno pregrehe naštevaje ponavljati, ker so že tako vse preveč znane.

Nejeverni duh se že sem ter tje med prosto ljudstvo vriva, zdrave verske pojme pači, veljavo verskih resnic in njih oznanovavev podkoptuje in tako cerkvi in njenim služabnikom potrební vpliv do ljudstva kerha in jemlje, pa v naj večí škodo ljudske časte, in še bolj večne sreče. Psovk skor da jeziku že zmanjkuje, s kterimi bi nejeverci radi zmérjali in gerdili viši in nižji duhovne in samemu papežu ne prizanašajo ter jih brez spoštovanja obirajo in obrekujejo. Ker se v tacih rečéh tolikrat vse meje spodobnosti prekorakajo, bi radi opomnili. kaka je dolžnost, imeti vselej pred očmi spodobni in dolžni ozir na visoki sveti stan, v kterem se kdo znajde. Da pišemo tukaj le samo vernikom, ne pa preširnim psovavcem, se samo po sebi razumeva.

Duhoven je človek, je služabnik Božji, ki je prejel v zakramentu mašnikovega posvečevanja duhovsko oblast, in verh nje še posebno milost, gnado, to oblast prav, Bogu v čast in ljudem v izveličanje obračati. Po tej oblasti ima duhoven božje skrivnosti na zemlji oskerbljevati, pesedo božjo oznanovati, za ljudi moliti in jim srednik med njimi in Bogom biti. Duhoven ima čudovito pravico, grešnika grehov odvezati in ga tako iz otroka pogube storiti otroka zveličanja; njegova oblast sega celo v večnost, kajti nezmerne vrednosti je daritev sv. maše; o tej daritvi moli duhoven, časti, prosi in zahvaluje Boga za se in v imenu vernih; to daritev daruje za duše v vicah in z njo zmanjšuje in krajša njihovo terpljenje, ali jih pa naravnost oprósti in reši. Vse te oblasti pa nima duhoven od kakega svetnega velikaša, od kakega kralja ali cesarja, ampak po sv. zakramentu naravnost od Boga. Duhoven je posvečena in od Boga v to odločena oseba. „Duhoven je od Boga izvoljen, njegove skrivnosti oskerbljevati“, pravi sv. Ciril. Duhoven je potem takem edini na svetu z oblastjo, kakoršne zunaj zakramenta sv. mašnikovega posvečenja nihče nima in tudi imeti ne more, tudi ne kralj in ne cesar. To je duhoven. Zato pravi sv. Ignacij, „da je mašništvo nar častitljivi stan na zemlji“. „Stan mašnikov“, pravi sv. Ambrož, je v zadevi častitljive vrednosti zlató“. „Mašništvo presega vso visokost cesarjev in kraljev, in še celo angelov“, pravi sv. Bernard. To je in mora biti v vernih očeh duhoven, in še s tem bolj, če je na viši stopnji, škof ali celo papež.

Škof je veliki duhoven, v njem je še le zakrament sv. mašnikovega posvečenja prav za prav doveršen. V škofovskem posvečevanju prejme mašnik oblast in milost, gnado, deliti zakramenta sv. birme in sv. mašnikovega posvečevanja in vladati cerkev, ktera mu je

isročena. Škof je izmed tistih, ktere so v začetni cerkvi ko prave naslednike dvanajsternih učencev Gospodovih naravnost aposteljne, pozneje pa škofe imenovali; on je prednik vernih ene škofije in vse tiste duhovščine; od njega poslani duhoven še le zamore svojo oblast med vernimi vredno in veljavno izverševati, on skerbi v deljenju sv. mašnikovega posvečevanja in z nadzorstvom v zadevi verskega zaklada za dušne potrebe in izveščanje vernih, je pravi duhovni oče mašnikov in vernih v vsi škofiji. „Ako bi kdo terdil, da tisti, kteri niso od cerkvene oblasti ne praviloma posvečeni ne poslani, ampak so od drugod prišli, da so taki pravni oskerbovavci besede in zakramentov, bodi izobčen“, uči Tridentinski zbor. (Sess. 23 can. 7) In ravno tako cerkev v tem zboru zopet priča, da je izobčen vsaki, kteri bi terdil, da so škofove posvečevanja neveljavna brez dovoljenja ljudstva ali deželne oblasti. Škof je potem takem v zvezi s cerkvijo prva duhovna oblast v eni škofiji, je pravi oča duhovnov in vernikov. „Pazite“, se bere v sv. pismu, „na se in na vso čedo, v kteri vas je sv. Duh škofe postavil, vladati cerkev Božjo, ki jo je pridobil s svojo kervjo“. „Mi smo poslanci Kristusovi“, pravi sv. Pavel. Škofje s papežem vred so prav za prav učivna cerkev, ktero poslušati moramo: „Kdor vas posluša“, pravi Jezus, „mene posluša, in kdor vas zaničuje, mene zaničuje“. V škofu je oblast, ki je neogibno potrebna k vladanju cerkve po naredbi in volji Kristusovi.

To je škof: Veliki duhoven, prednik duhovnov, oča vernih, vladar cerkve, naslednik aposteljnov, veliki mašnik, ki po sv. mašnikovem posvečevanju oskerbuje cerkev in verne z duhovšino, je ud učivne cerkve in s papežem v zvezi luč sveta, ki ima verni svet razsvitljevati in podučevati. „Vi ste luč sveta“, pravi Gospod. Ni se tedaj čuditi, da sv. Ignacij mučenec s toliko presveto besedo priporoča škofa spoštovati; in da so cesarji in kralji kdaj pri škofih sveta iskali ter jih spoštovali ko sluzabnike Božje.

Ako pa to velja o prostih duhovnih in škofih, koliko bolj še le o osebi papeževi. Papež je toliko, kakor veliki oče, vesoljni oče ali ob kratkem: oče vsih vernikov. Rimski papež je v resnici duhovni oče vsih vernikov, on je oče očetov, je naš sveti Oče. Imenuje se papež Njih svetost; on je naslednik sv. Petra, poglavar sv. Cerkve, namestnik Jezusa Kristusa, državnik Božji, glava in vodnik vsih škofov, vesoljni učenik, naj viši pastir vsih pastirjev, učenik učenikov, sodnik sodnikov, srednik katoliške edinosti, ključar hiše Božje. Take in veliko drugih častitljivih imén dajejo papežu sveti očetje in cerkveni zbori.

Papež, ko Petrov naslednik, je Skala, na kateri sloni vsa Jezusova Cerkev; on je tisti, ki ima „ključne nebeškega kraljestva“ ter oblast vezati in razvezovati, — ob vsih časih so škofje in verniki v vsih rečeh za vezanje in razvezovanje k papežu se obračali; on je tisti, ki ima od Kristusa obljubo, da „njegova vera ne bo jenjala“, in da bo toraj z nezmotljivim naukom „poterjeval svoje brate — vse — škofe, ktere „sovražnik hoče presejevati kakor pšenico“ in bi jih bil že davno zapeljal in razkropil, ako bi jih papež ne poterjeval z močjo, ki jo ima prav zato od Jezusa Kristusa. Papež je tisti, kteri ima povelje: „pasti Kristusove jagnjeta in ovce“, in zato ima od Kristusa smožnost jih vselej voditi na neskazljivo dobro in zdravo pašo; on pase male in pase tudi njih matere, pase podložne in njih višji: on je pastir vsih, ker jagnjeta in ovce to je vse, kar je v Kristusovi Cerkvi.

Ali je še kaj več treba praviti, da se sleherni prepriča, koliko spoštovanje, koliko ljubezen in vdanost, koliko čenjeje smo dolžni papežu? Ali kdo še drugih dokazov zahteva, da se prepriča, kako nezumno se pregreši, kdor zoper papeža hudo govori, piše, zoper njega celo rogovili, iše pred verniki njegovo čast in veljavo v nič devati? Ako je že zastran vsacega naj prostejšega duhovna zagotovljeno: „kdor vas zaničuje, zaničuje Mene, — zaničuje mojega Očeta v nebesih“; kaj še le, ako zaničuje najvišega vsih duhovnov!

O da bi do časa premislili te resnice malikovavci današnjega liberalizma! „Utinam sapient, et ultima providerent!“

Vincencij Vovk,

bivši dekan v Metliki in kasneje župnik v šent-Rupertu na Dolenjskem.

(Spisal Janez Müller, župnik na Mirni pri šent-Rupertu.)

VI. (Konec.)

Leta 1857 pridejo rajniki knezo-škof Anton Alojzij birmat v šent-Rupert; gledajo in gledajo lepo cerkvo, pa niso se je mogli nagledati; naposled omenijo: „Ta cerkva je najlepša v vsi škofiji.“ Iz cerkve smo jih spremili po novi cesti proti dekanovi hiši; ta cesta je bila tudi g. V. Vovka delo; pridejo v župnijsko hišo: vidijo tako rekoč vse novo, poleg prestvarjene hiše veliko kmetijsko poslopje, nove hleve itd.; le čudili so se mil. vladika, kako so g. dekan mogli v tako kratkem časi vlog delo na Metliškem doma toliko storiti — in zopet naposled omenijo: „Da te, tukaj Vas je bilo treba, g. dekan, kdo bi bil naredil vse to, da Vas ni tu!“

G. V. Vovk odgovoré: „Vsak, kdor bi bil drug tukaj, moral bi bil zopet postaviti to, kar bi se bilo poderlo mu.“

Najbolj pa so vendar le mil. škof želeli, da bi skoro prišli na Belokranjsko, ter tam pregledali delo; ali birmati so morali drugod, ker so redoma obiskovali zdaj te zdaj te kraje, pa delo tudi še ni bilo dokončano. Odločili so se toraj, da pojdejo drugo leto ogledat vse, kajti delo v Suhorji in Dragatuši je bilo blizu konca. Oltarji so že stali. Škof so g. V. Vovku tudi naročili, naj bodo za potrebo preskerbeli cerkveno obleko in druge cerkvam potrebne reči. L. 1857 pa je na Dunaji bila velika kmetijska razstava. G. V. Vovk, gredo ogledat to razstavo, ker so bili skušeni v kmetijskih rečeh, in nakupijo po tovarnah na Dunaji vse potrebno za novi cerkvi, in da je bilo menj stroškov, izdelavale so njih sorodnice, vajene takega dela, mašno obleko in mašne plašče. O sv. Jurji 1858 ste ti novi župniji že bili prirejeni za lastna duhovna. V Suhor je prišel za župnika rajniki, obče znani g. J. Škofic, ki je puščo Suhor premenil v raj, v Dragatuš pa g. J. Šular. Ona dva sta dalje skerbela za ostalo delo. Prišel je tudi tisti čas, ko so ga mil. škof tako doželeli, da je bila sv. birma na Metliškem in Černomaljskem, ter so vidili delo, kateremu so sami bili toliko darovali. O tej priliki so tudi obe cerkvi posvetili Božji časti in službi.

Nepoprej so prišli v Suhor, kjer so jih čakali ljudje in duhovni, tudi g. V. Vovk, Suhorske sidarije nastavnik. Mil. vladika grejo v novo cerkvo sv. Jožefa, odmolijo navadne molitve, ogledajo Božjo hišo in omenijo: „To je katoliška cerkva, jako mi dopada!“ Tudi jim je bilo vse drugo prav všeč. Naslednji dan je bilo cerkveno posvečenje in birma. Po tej službi so šli škof v Metliko, na Radovico, v Podsemelj, Semič, Černomelj in v Dragatuš. V Dragatuši pa jim je še bolj dopadla

nova cerkva, ter omenijo: „To je veličastna cerkev!“ Posvetili so jo tudi, pobirmali otroke in šli naprej po opravilih, da so skozi Kočevje šli domov.

V Ljubljano pridiše pisjejo Vovku in preserčno ga zahvalijo. „Da Vas ni,“ — zapisali so v pismu, „pa bi ne bilo vse nič, le Vam se moram zahvaliti, da je toliko storilo se Bogu na čast, ljudem na prid. Plačal sem za vse to delo na Metliškem in Černomaškem 36.000 gl., pa da je še toliko bilo treba dati za takovo lepoto, rad bi bil dal, toda brezi Vas bi ne bilo nič, Bog Vam vse to poverni obilno potov itd.“; tako je bilo škofovo pismo, ki smo ga našli po smrti g. dekana, kateri nam o njem niso nič povedali, da so ga prejeli. Po tem časi pa so škof Anton Alojzij bili jeli bolehati — in 7. februarja 1859 so sklenili zrljenje.

L. 1859 se je g. V. Vovku mnogo novega dela odperlo na šent Ruperskem pokopališču. Treba je bilo nove mertvašnice, stara se je bila jela rušiti. Jeli so V. Vovk župljane ogovarjati, da bi jim pomagali, ter gradivo vozili za merličnico, zato da bi verhte shrambe novo kapelico sozidali. Ljudje so jako radi obljubili pomoč. Precij začno lomiti kamen in drugo gradivo zvažati. Ljud je nekoliko pomogel, največ priprave so sami dekan dali zvoziti. Veliki pondeljek 1859 so v pričlo mnogih povablencev dekan J. Rozman blagoslovili in vložili zakladni kamen. Kmalu je vstala lepa gotiška kapela, posvečena sv. Križu; pod kapelo je bila shramba za merliče, poleg te shrambe pa je zdaj roka za Rakovsko rodovino. Pokopališče ali „farovski hrib“ so zravnali po potrebi in zmožnosti, ocedili vse mertvišče — in sčasoma se je več lepih križev prikazalo na grobéh. —

Sv. Ruperta cerkev je bila znotraj in zunaj lepo prenovljena, preskerbljena z lepo novo mašno obleko, izdelano doma, z lepimi novimi gotiškiimi banderi, z nebom, z novim gotiškim kelhom, z gotiško monštranico, gotiško-lepo pozlačeno svetilnico svojega obriša pred velikim oltarjem itd. O velikih praznikih je bilo vse jako lepo, prav res praznično. Ni bilo v svetek in petek jednako. Služba Božjo je vse to močno veličalo.

Za vse to so postavili nov h omar v veliko zakristijo pod zvonikom. Podobarska roka jih je ozaljšala in posebej še okrasila za veliki teden, da so bile rabljive pri Božjem grobu. Vse je bilo zdaj v cerkvi v lepem gotiškem zlogu, le veliki oltar je kazil vso krasoto. G. dekan zopet začno ūmiti, kako bi nov oltar poslaviti, kakšen in za čem. Ker je vsako delo najbujše zadelo le g. dekana, patron je le malo dal, ljudi pa vse poprave tudi niso prehudo zadele, toraj začno krepkoserčni g. dekan kmete ogovarjati, da bi pripomogli zato, da bi postavili nov veliki oltar. Pripovedovali so ljudem, kakošen bode, ker so ga že sami dobro v duhu vidili pred seboj. Župljanje obljubijo, da vsak zemljiščar da 10 gl.: vsega skupaj je bilo zapisanega nekoliko nad 3.000 gl.; pa le zapisano je bilo to število. Vender so g. dekan hiteli delati čerteže za oltar. Ker so iz početka menili, da bi bil lit, hodili se po tovarnah, ki izdelujejo taka dela, ali vidili so, da ga bode treba postaviti iz česa drugega. Jeli so popraševati in pregledovati kamnosekarska dela; hodili so zaradi tega po Gradci in drugod, tudi v Ljubljani so se mudili. V Ljubljani še le najdejo moža, sposobnega temu delu: Naceta Tomana, ki je kamnosekarsko delo prevzel za 4.000 gl., drugo pa so izdelavali drugi, pa le domači, n. pr.: Tomec, Volf, Zadnikar.

L. 1865 so pozno jeseni vse to delo pripeljali v št. Rupert na kakih 20 vozéh. Pa mras je že bil. Kamnosek je poprosil dekana, da bi oltar postavili še le pomladi, ali gospod so odbili in ukazali, da mora precej postaviti ga, „ker bi utegnil popreje umreti, ter bi no-

vega oltarja ne vidil.“ Tedaj so oltar postavili že v budem mrasi, blagoslovili ga in služba Božja je bila po zimi že pri lepem oltarji.

Nobeno delo jim ni še toliko veselja delalo, kolikor ta lepi gotiški oltar iz nabrezinskega marmora, pa tudi res mora vsakemu dopasti umeteljno delo. S tem oltarjem so si g. Vovk krono postavili, kar se tiče njih umeteljniških del. Ves oltar je prizadel 7.000 gl. stroškov, katerih so 3.000 gl. dobili od ljudi, nekateri niso plačali, ker so revni, pa ni jih treba tirjati — rekli so malo pred smertjo. Nekaj so dali dobrotniki: visoki, pa radodarni kerščanje, kar je primanjalo, zadelo je g. dekana. Novi oltar s. l. 1865 ljubljanski knez in škof dr. Jernej Vidmar prav slovesno posvetili. Z mnogimi drugimi masniki vred sta počastila to slovesnost preč. gg.: Celški opat in prošt dr. Jarec; v mitrah sta bila pred oltarjem, da veličastnejše službe Božje ni bilo kmalu v kaki cerkvi na deželi.

Lutje so od blizo in od daleč hodili gledat to izvrstno delo. Tudi tačasni deželni pervosednik baron Bach je obiskal g. dekana v šent-Rupertu. Peljejo ga v cerkvo, a le čudil se je temu in omenil: „Daleč sem že bil po sveti, pa tako lepega gotiškega dela nisem vidil še!“

Lepo so popravili in prenovili tudi podružnice. Vsa ta dela pa so njun, kar je razvidno, prizadela silno veliko stroškov, ker potrosli so v šent-Rupertu v 13 letih nad deset tisuč gl. katere so iz Metlike bili prinesli, in 'z njimi vred vse obile dohodke šent-Ruperske župnije — ali le na prid svojemu delokrožju.

Zató pa je bilo poleg vsih duhovskih skerbi treba tudi posebne prizadeve za dobro gospodarnost. G. dekan so se trudili, da so že samo ob sebi rodovitno zemljo še bolj rodovitno delali iztrebljali so germovje, razkopavali celine in razoravali, puste prostore premenjali v plodovite njive, lepo zasajene verte in v vinograde. Dajali so delo ljudem, prično delo pa je rodilo živež, dajalo zaslužek ubogim ljudem. Radi so dajali in Bog jim je vračal, da so vsega dosti imeli zmirom pri tolikih izdajkih. Vsak dan, ko so doveršili svoja duhovska dela, šli so k delavcem in sami odkazali vsako delo; vendar pa so dobro znali, da ne tisti, ki sadi, tudi ne tisti, ki priliva, kaj velja, temuš tisti, ki rast daje, — zato so zmirom radi molili in Boga blagoslova prosili sebi in drugim. Najraje so zgodaj vstajali, dokončevali svoje molitve, pripravljali se na sv. mašo in skoro vsak dan odslužili jo prvi; potlej so zgovljali duhovske dela. Molitvo se priporočali tudi sebi izročnim vernikom; pa niso le v cerkvi govorili o molitvi in o lepem kerščanskem življenji, temuč dajali so lepe izglede v molitvi domačin in drugim. Jako radodarni so bili sploh, posebno pa še dobrim pobožnim kristijanom, zlasti bolnikom so bili usmiljen oča. Kolikim so pomogli z zdravili, z živežem, z novci! Koliko so na tihoma storili dobrega, kar je le Bogu znano, kajti nikoli se niso hvalili z dobrimi deli, naj radostnejši so bili, kadar je svet Boga hvalil in častil!

Čem manj pa pravični mož išče slave, tem rajši ga časti pošteni svet — in spolnjujejo se mu Kristusove besede: „Kdor se ponižuje, bode povišan.“ Vlada je priznala njih zasluge, ter počastila jih z zlato svetinjo. Teža slavila so bili sicer veseli, pa se vender niso ponašali; na mertvaškem odru so bili pervikrat in poslednji pot odičeni z njim.

Če prav so bili, nagli in vroče kervi po natorji, vendar so se prav po izgledu sv. Franciška Sal. zmagavali tako, da je bilo čudo. Trudili so se in pesnemali Kristusove besede: Učite se od mene krotkim in ponižnim biti, da boste našli mir svojim dušam.

Poslednje važno delo je bilo zgotovljeno: altar je stal v svoji lepoti; maračesa je še potreboval, toda bolehati so jeli po malem že jeseni 1866, starost je njih krepko telo premagala, različne težave so se jih lotevale, posebno težko so jeli dibati. Moško so se branili, zverševali so še zmirom vse svoje dolžnosti, ali s težavo; tudi so začeli še majhno hišo staviti si poleg cerkve, in večkrat so se pošahli: „Penzionat si delam“; — zgotovili pa niso sami tega zidanja. Tudi so delali in marsiktero stotino še zadelali v vodovod; a tudi tega niso dodelali. Kakor so se krajšali leta 1867 dnevi, tako se je vidoma krajšalo tudi njih življenje. Skoro do adventa so še pridigali in maševali, potlej so morali pa kaplanoma prepustiti vse, sami so le maševali, dokler ni bilo premerzlo, o preostrem mrazi so doma molili.

Na sv. večer so hoteli doveršiti še vso Božjo službo o polnoči, kajti bili so serčan služabnik Božji. Peljali so se v cerkvo, dokončali so še nekako lahko vse odpeli psalme, odslužili slovesno sv. mašo, odpravili zahvalno pesem in s tem so sklenili svoje delo v vinogradu Gospodovem. Po Božiči se jih je še bujše lotila persna vodenica; težile so jih velike bolečine, niso več šli iz sobe. Doma so molili in na dom smo jim večkrat prinesli sv. Rešnje Telo po sv. spovedi. Tisti dan pred sv. Gregorijem vredijo tudi še svoje svetne reči. Ležečega denarja niso imeli, zato ne, ker ga niso hoteli imeti. Moč jih je bolj in bolj zapaščala, vendar iz postelje so poslednja dneva gostejše vstajali, pa vselej so vstali brez kakove pomoči. 13. marca jih pride obiskat nekoliko prijateljev. Ko prijatelji odidejo, jemo popraševati, kod g. kaplan hodijo, ker jih nič ni blizu. Pa g. kaplan *) je dvakrat bil pri njih tistega dne, ali pozabili so. Dekan so še vstajali iz gorke postelje. Sami se še oblečejo in sami stopijo k peči, kjer so navadno imeli stol. Hočejo sestiti na stol, pa jim je bil prenzek; sapa ni več šla iz njih: napadale so jih smertne težave. Gg. kaplana jih še deneta v sv. olje; še dva pota dihnejo in v rokah jima umerjejo zvečer ob sedmih 13. marca 1868.

Položili se jih na mertvaški oder v naj večji sobi, ki je bila 14. in 15. dan po dnevi in po noči zmirom polna ljudi, ker jih je narod kropit hodil od blizo in daleč. Vse je žalovalo in jokalo, ko so tolikega dobrotnika vidili na mertvaškem odru.

Njih blagodelno serce, vse posvečeno Bogu na čast in potrebnim ljudem na pomoč, razodelo se je blagostno še v oporoki. Svojih sorodnikov niso pozabili, revnih Černomaljcev, niti Metličanov. Tudi ra bratovščino sv. Rešnjega Telesa so se spomnili. Svojo novo, ne še dodelano hišo in nedogotovljeni vinograd Goljek so izročili sorodnicam, ki so z merom bile pri njih. Naročili so, da ga morajo dodelati z njih zapaščino s hišo vred, a da smejo hišo imeti in vinograd uživati le do smerti, po smerti pa — da bode vžitina kakemu vpojojnemu duhovnemu, kateri bode nekoliko sv. maš vsako leto odslužil za njih dušo in sorodnike, pa domačim gospodom pomagal, zlasti v spovednici. Tudi vinograd v Malkovci so zapustili sorodnicam na vžitek — samo do smerti, po smerti pa bode začasna vlast vsakateremu šent-Ruperskemu g. župniku — na zboljšek, samo da bodo gospodje nekaj malega vsako leto ubogajme dali revnim Metličanom in že omenjeni bratov-

*) Ta g. kaplan so bili prav pisatelj tega življenjopisa. G. dekan so jih imeli mnogo let za svojega pomočnika; pripeljali so jih bili seboj iz Metlike kot tretjega g. kaplana. Mnogo potov so mi, ko sva se sama sprehajala po njihovem sveti, dejali: „Moj g. Janez je Janez, moje serce je posebno navezano na-nj, da-si sem vse pomočnike dole še čestil.“

ščini. Da bodo pa gg. župniki kam devati imeli vinski pridelek, zapustili so z nogradom vred 80 veder vinske posode. Sorodnicam so naročili, da ne smejo pozabiti cerkev in ubogih ljudi.

Pač lepa oporoka je bila to, vredna božjega služabnika, — pravo razodetje: „Nisem lastnik, temuč le hišnik svojega Gospoda“. Kar cerkev meni da, moram cerkvi in ubogim verniti; in kakor rod, da mu dedšino boljša, lepša gradove, lepša hiše; tako mora tudi duhoven skerbeti za zasebojca, da mu duhovnijo zapusti boljše kot jo je prevzel. Sreča in blagost božjemu namestniku, kateri tako meni in učini; slišal bode besede: „Blagor tebi, dobri in zvesti hlapec; ker si bil v malem zvest, hočem te čez veliko postaviti: idi v veselje svojega Gospoda.“

Zbralo se je bilo na dan njih pokopa 16. marca 26 gg. duhovnov, ob sedmini pa jih je bilo 14. Ljudstva je bilo silovito veliko; ni kmalu na dežli tako velikega pogreba. Govor so imeli Trebanjski g. dekan J. Rozman, ki tudi že počivajo v zemlji, mertvaško sv. mašo so peli in dekana pokopali pokojni ljubljanski korar in semeniški vodja, res nepozabljiv oča svojim odgojencem, g. Janez Kerst. Novak. Pokopani so g. V. Vovk v kapeli pred vrati, kakor so si sami odbrali, da so v miru med svojimi, katerim so živeli in toliko dobrega storili. — Večna luč naj jim sveti!

Ogled po Slovinskem in dopisi.

Iz Ljubljane. G. dr. Schrey je bil 9. grud. 1872 v 43. seji vstavaškega društva tako le zamoževal: „Prasham, se mar ljudstvu pripovedane čenče (Fabeln) o napadih liberalcev zoper papeža, o nevarnostih, katerim je vera izpostavljena, ne skažejo kakor razširjanje lažnjivih govoric, ki duh ljudstva vznemirujejo?“

Ako je dr. Schrey res še tako mléčen, kakor se dela, naj mu mavtarji sami malo posvetijo. V Rimu, kakor „Unità“ 17. grudna piše, je 4. grudna 1872 „laško masonstvo škotskega reda Ant. . in Acc. .“ pisalo drugim ložam poročilo. Predmet poročila je: Menjanje misel med ložami.“ To pismo pravi: „Predragi bratje, naše zalézovanje v Rimu je odperlo novo éro za človekoljubnost, za Italijo, za masonstvo (prosto zidarstvo). Pregnali smo iz človeškega postavo lajavstva neko sramotno bogovlado (una infame teocrazia), — ki je bila madež za oliko (civiltá) — zopet smo pridobili narodu zgodovinsko stolnico — masonerija je zaznamjala drugo zmago načel, za ktere se poganja.“

Čitatelj lahko opazuje, kako do pike enaki so ti mavtarski nauki z načeli sedanjih liberaluhov. Poslušajmo pa dalje. Pravijo namreč: Vender ne masonerija (trajmavrarji) in ne Italija niste še dopolnile svojega poslanja, in človeštvo pričakuje še od nas poslednjega udarca na roparsko in kervoločno vero . . .“

Ali imate zdaj dosti? Dalje nočemo po besedi natezati te mavtarske pošastnosti, opomnimo pa naj, da „bratje mavtarji“ ravno tako vse grozovitosti in ostudnosti valé na katoliško cerkev in duhovne, kakor ima Tagblatt navado. „Toliko aposteljnov in mučencev svobode in vede“, pravijo mavtarji, „je bilo tertih in pobijanah, od mašnikov;“ toraj da morajo hitro mahati po „sovražnikih napredka in razklicati kraljestvo pravice (slišite hinavce), zmago uma.“

Hudujejo se čez papeža, češ, da hoče vzdržati padajoče poslopje (počasi, mavtarski pritlikavci, Kristus je rekel, da to poslopje stoji na „nepremakljivi Skali“); — šopirijo se čez francosko vlado, češ, da se oklepa tega umirajočega v škodo domovine.“ Potreba je, pra-

vijo, boriti se zoper natezovanja Cerkev in zoper naklepe une vlade — „odrediti ljudstva za pravo svobodo“ (mesarjenja, kakor v Parizu, in glavosekanja, kakor 1789, kaj ne?) — „režno pripravljati dan, o katerem (poslušajte!) na zemlji ne bo več božanstev in ne malikov, ne trinogov in ne sužnjev . . .“

Kaj s temi besedami kladvarji in keljarji žugajo, to je očitno. Očitno je pa tudi, kako prav so imeli papeži, ki so mavtarstvo preklicali in njegove deležnike izobčevali, in kako napčno in lažljivo je delal Tagblatt, ki je pred nekaj časom mavtarstvo za tako neškodljivega in pohlevnega jagnjiča popisoval; in poslednjič, kako brezumno je govoril dr. Schrey, ki je ovajal in skoraj na Žabjek klical tiste, ki trdijo, da je vera v nevarnosti. Komur je njegova vera razdjana in poderta hiša, ki mu je še zmiraj dobra, če le kaki polomljen hlod vidi; za tistega vero res ni v nevarnosti. Komur pa je vera celinsko poslopje, ki se vse zgrudi, ako tudi le en sam steber spodneseš, on vé, da vera mora biti splošna, da se mora vse verovati, kar je Bog razodel in kar sv. Cerkev velewa verovati, ako se hoče zveličati, ker „kdor tudi le v enem samem greši, se je zopet vse pregrešil.“

Izmed vsih nauk sv. vere mnogi današnjih časov tega narmanj razumevajo, da vera mora biti edina v nauku. Edinost sv. vere zahteva, da vernik sprejme vse od Jezusa Kristusa razodete in od sv. Cerkev oznanovane nauke. Sin Božji, apostoljni, sv. očaki so zahtevali to edinost v nauku, in sv. Cerkev jo je vedno natanko tirjala po Jezusovem povelji. Če je kdo tudi le eno samo resnico tajil, ni bila več celota sv. vere, odločen iz Cerkev je bil. Nekteri učenci samo v pričujočnost Jezusovo v presv. Rešnjem telesu niso verovali, in bili so sami prepričani, da le zavolj tega ne morejo več njegovi učenci biti, in — šli so ter bili izločeni izmed Jezusovih učencev in vernikov. Kaj pa pomeni to, od Jezusa ločiti se, je vendar dosti očitno!

Podporno društvo duhovsko. Ker je to društvo ustanovljeno in se delavnost pričinja, ker je zlasti visokochastito škofijstvo dobrotno razposlalo priporočila po dekanijah, toraj je pravi čas, da nekoliko povzamemo zgodovino in vravnavo tega koristnega početja.

Po zgledu družih škofij in vsled razodevanih želj in popraševanj od več krajev je za ljubljansko škofijo poslednjič ustanovilo duhovstvo podporno društvo pod zavetnostvom milostnega kneza in škofa ljubljanskega.

V shodu 25. septembra 1871, k kateremu je bila po „Zgodnji Danici“ povabljena visokoč. duhovščina, je bil pretehtovan načert pravil za društvo in voljen je bil osnovalni odbor, da po storjenih sklepih tega shoda predela narejeni načert pravil, ter popravljenim pravilom dobi poterjenje c. k. deželne vlade vsled društvene postave od 15. novembra l. 1867.

V Osnovalni odbor, ki se je potlej konstituiral, kakor nasleduje, so bili voljeni vv. čč. gg:

Fr. Kramar kanonik, kot predsednik; dr. And. Čebašek, častni kanonik in sem. vodja kot predsednikov namestnik; Karol Heidrih špiritval, kot tajnik; M. Pogačar kancler, kot blagajnik; dalje odborniki: Mat. Brolih dekan; mgr. L. Jeran, vrednik; Anton Lesar, profesor; dr. Juri Sterbenec, mestni kaplan; Peter Urh, kanonik; dr. Leon Vončina, profesor.

Njih manestniki so proč. gg.: J. Flis, katehet; M. Hočevnar, župnik; K. Klun, stoljni kaplan; Jan. Potočnik, župnik Brezovški; dr. J. Gogala, profesor. —

Ta odbor je po omenjenih sklepih sestavil pravila ter jih 1. oktobra 1872 predložil c. k. deželni vladi.

C. k. deželna vlada je tedaj s odlokom od 11. okt.

1872, št. 7012 priterdila, da društva na podlagi teh pravil ne prepoveduje.

Osnovni odbor pa ni samo v formalnem obziru skrbel za to, da se podporno društvo sme ustanoviti, temuč je tudi dal natisniti pravila in vabilo k pristopu s vpi-sovalno pôlo ter je prosil vis. čast. škofijstvo, naj bi dobrotno razposlalo te reči in društvo vv. čč. gg. duhovnom priporočilo. In tudi to se je zgodilo, kakor smo v začetku omenili.

Vsakemu gosp. dekanu je poslan odtisek pravil in po 2 iztisa vabila z dostavkom, naj blagovoli oboje ali po navadnem potu naznaniti vé. gg. duhovnom svoje dekanije, ali pa, kar bi utegnilo še vspešne še biti, gos-pode k sebi povabi, ter jim družbo priporoči in se med seboj pomenijo zarad obilnega vdeleževanja pri tem društvu.

Oglasila za pristop z vplačano vstanovnino in družnino, zaznamovano v vabilu, naj se vsaj ko konca januarja l. 1873, s katerim se prične l. društveno leto, pošljejo škofijski pisarnici, ki bode pisma in doneske oddajala osnovalnemu odboru, dokler si društvo v prvem velikem zboru ne izvoli stalnega odbora.

Zmiraj vidimo, s koliko silo si drugod prizadevajo le za viši plačo in le še za plačo; skrbimo tedaj mi duhovni saj tliko, da bomo zmogli iz svojih lastnih soldov svojim bratom v boleznih ali v kaki drugi hudi sili kaj pomagati.

Za božične in novoletne darila. Marija Devica Gospa Jezusovega presvetega Serca, ali bratovščina v čast Marije Device, ki je imenovana Gospa najsv. Jezusovega Serca. Ta lična knjižica je ravnokar iz Blaznikove tiskarnice prišla na svitlo in dobiva se (po 12 kr.) pri g. Ničmanu. Boljga za priporočilo knjižice in bratovščine skor ne vemo, kakor da povemo, kaj cerkveni višji pastirji mislijo o tej prav lahki in koristni molitveni družbi.

Briksenski milostni škof Vincencij pravijo o tej bratovščini Marijnega Serca: Pred nekterimi leti se je pod tem imenom v Issoudun-u na Francoskem zbrala molitvena družba, ki se je v kratkem tako razširila, da so ji sv. Oče Pij IX podelili stopnjo „matere bratovščine“. Ker se je ta prijetna molitvena družba tudi po Tirolskem jela širiti, so jo imenovani vikšji pastir za Tirolsko poterdili in nektere lepe besede o njej spregovorili. Ta molitvena družba, pravijo, je naj mlajši, polnoupna mladika pobožnosti k naj svetejšemu Jezusovemu Sercu. Serce Jezusovo (tega smo prepričani) je zaklad milosti in resnice v vseobilni in neusušljivi polnosti. Oh, da bi le mi znali temu božjemu Sercu sladko silo delati! K temu je potrebno ravno tako detinsko kakor živo zaupanje. Ravno v tem pa je velika pritežnost; zakaj ako se sami v sé ozremo, nas tare zavednost naše lastne grešnosti, — ako pogledamo na svet, nas ostraši, s stermenjem napolni brezbožnost, ki široko gospoduje.

Tukaj nam pa pride na pomoč spomin Nje, kteri je Sin Božji v svojem življenji na zemlji dal tako neobmejeno oblast čez Svoje Serce, na Marijo. Ta njena oblast do božjega Serca Zveličarjevega se ni mogla zmanjšati, odkar jo je Sin Božji k sebi vzel in jo je s častjo in slavo kronal v nebesih. Verujemo pa še le po pravici, da kakor nebeška Kraljica je tudi gospodovavka Serca svojega Sina. Od tod pa je češenje k naši ljubeznjivi Gospej najsvetejšega Serca.

Kdo bi dvomil, da ravno pod tem imenom in pod tem oziorom je Marija „Tolažba našega zemeljskega popotvanja“, kakor jo sv. Lavrencij Justinijan tako primerno imenuje. Kolikor trutniši in mračniši je naše semeljsko popotvanje o naših dnevih, toliko bolj potrebujemo tega tolažila. Naj toraj ta molitvena družba

pospešuje in se razcveta! Naj prav veliko pripomore, da se vera budi, bogoljubnost in prava čednost razširja“.

K temu samo še pristavimo, da je ta bratovšina od papeža in silo veliko škofov poterjena, da je že po vsem svetu razširjena, prav primérna dandanašnjemu času, da se je na njeno molitev silo prošelj v naj bolj obupljivih okolišinah uslišalo. Drugo v knjižici.

Kratki katekizem v vprašanjih in odgovorih za ljudske šole ljubljanske škofije, po katerem je bilo že dosti popraševanja, je ravnokar nekoliko oličen in popravljen prišel na svetlo pri Blazniku in dobiva se jih, kolikor komu drago, pri Gerberji in družih bukvarjih (po 18 sold.) Ker se mnogi, kakor je znati, tudi pri navadnih spraševanjih za Veliko noč ravna po tem katekizmu, toraj je toliko pripravniši in sploh priporočilen ljudstvu za domače branje in poduk.

Duhorske spremembe.

V Lavantinski škofiji. Preč. g. Janez Trampuš je postal dekan v Zaverču. Provizorji so postali čč. gg. Juri Urbas, pri sv. Jurji na Šavnici; Fr. Ogradi v Celji, in Jože Ulčnik na Poličanah. — Umerli so

čč. gg.: Juri Kocbek, dekan in župnik pri sv. Jurji na Šavnici 7., preč. g. Matija Vodušek, opat Celjski 11, in Anton Šimon, župnik na Poličanah, 14. dec. t. l. R. J. P. — Razpisane fare: Sv. Jurja na Šavnici do 21., Celjska do 25. in Poličanska do 28. januarja 1873.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. G. P.—t. 1 gl. sr. 20 kr. star. den. sv. Očetu k novemu letu v spomin njih 27letnega papeštva. M. Anžin 1 gl. sr. Iz dobre roke 1 to. l. za 2 gl. st. d. z vošilom: Da bi Jim Božje Dete prineslo Odrešenje.

Za pogorelce v Starem tergu pri Ložu. Zbirka Mošenjska 3 gl. 20 kr.

Za pogorelce v Zalogu pri Novem mestu. Zbirka Mošenjska 3 gl.

Za Leopoldovo družbo. Iz Rateč preč. g. A. D. 2 gl. 20 kr. (Drugi darovi prihodnjič.)

O p o m b a. Namesti v petek se Danica zavolj praznikov že v torek razpošilja. Vr.

Vabilo k naročevanju na katoliško-politiški tednik:

ZGODNJA DANICA

za leto 1873.

Slovenski narod je katolišk narod, je celina brez strank; v stranke nazcepiti ga išje še le nekteri liberalci, neprijatli, ali lažnjivi prijatli. O pobožnosti za sv. Očeta, o slavni petindvajsetletnici je slovenski narod v velikanskih množicah poterdil, da je res to, za kar se je vedno skazoval, da je popolnoma vdan svoji veri, svoji Cerkvi, vesoljnemu poglavarju rimskemu papežu, da noče nič vediti o kakem brezverstvu v deržini, v šoli, ali kjer si bodi. Vsi pravi domoljubi so prepričani, da je dolžnost to edinost v veri našega naroda spoštovati in vterjevati; ne pa motiti je.

Stranke tistih pa, ki hočejo narod voditi, so po podlagi, na kateri delajo, zlasti tri. Eni je glasilo: narod, svoboda in olika in hodi svojo pot, kateri ne moremo priterditi; — drugi: vera, domovina, cesar, pa na podlagi decemberskih cerkvenih in šolskih postav (taki se sem ter tje lové, in v tem naj se išje tudi ključ, zakaj da marsikterih početij ne moremo tako iskreno priporočati v našem listu, kakor bi sicer serčno radi); — tretja je enako za: vero, domovino, cesarja, toda čisto in nepremakljivo na katoliški, cerkveni podlagi z narodom vred.

Da Danica le poslednjo določno terdi, kar mora tudi vsak pravi katoličan kakoršnega koli stanú, to je slehernemu znano, kdor naš list prebira. V tem pomenu bude Danica, kolikor ji dobrotljivi Bog zmožnosti podelá, tudi v prihodnje delala, in v tem zmislu prosi še zanaprej goreče in izdatne pomoči od vernih slovenskih domoljubov z naročevanjem, pisanjem in razširjanjem našega cerkvenega lista. Kolikor globokeje bodo med narod segali katoliški listi, toliko manj moči bo imelo do njega brezversko in prekucno časništvo, kakoršno se je jelo celo že na šolsko ledino vsilovati. Cerkev in resnica ima veliko sovražnikov, katerim ni nič za Boga, dušo in večnost, ampak vse le za časno, za posvetnost: kaj bo vsakemu izmed nas pomagalo to čez kacih 10—30 let? — Bode mar „konfesijsloznost“ zveličala Tebe, ali pa naš narod? . . . Toraj edino, serčno in neutrudeno na delo za pravo, stanovitno časno in še bolj večno srečo našega preljubega naroda!

Bog plačaj z obilnim blagrom vsim prijatlom in podpornikom preteklega leta, podeli vsim skupaj prav srečno, blaženo, veselo novo leto!

Cena Zg. Danice

v tiskarnici prejemanje za celo leto	4 gold.,	po pošti pošiljane	4 gold. 60 kr.
v „ „ „ za pol leta	2 „	po „ „	2 „ 40 „
v „ „ „ za četert leta	1 „	po „ „	1 „ 30 „

Za pošiljanje na dom v Ljubljani se za celo leto plača 40 kr.

Naročnina se pošilja Blaznikovi tiskarnici v Ljubljano, in to najcenejše po tako imenovanih poštnih odkaznicah (Postanweisungen), ktere se dobivajo pri vsaki pošti in veljajo po 5 kraja.